

10. Компетентнісний підхід в підготовці фахівців обліково-економічного профілю
Васільєва Л.М.,
д.держ.упр., професор, професор кафедри
обліку, оподаткування та
управління фінансово-економічною безпекою,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро

КОМПОНЕНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ В УМОВАХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Зміни, що відбуваються в українському суспільстві в останні роки, інтеграція України в єдиний економічний світовий простір, усвідомлення необхідності взаєморозуміння й співпраці в економічних питаннях, значно підвищили вимоги, що пред'являються до фахівців економічного профілю, а поява нових напрямів професійної підготовки, орієнтована на формування професійної етики фахівця [1]. Професійна етика для фахівців має важливе практичне значення, так як здійснюється в просторі особистісно-ділової взаємодії, заснованого на загальнолюдських моральних принципах та нормах.

Відмітимо, що державні освітні стандарти третього покоління вимагають від системи вищої професійної освіти вдосконалення підготовки фахівця не тільки в професійному плані, а й професійно-етичному [2]. Розвиток наукових інтересів в цьому напрямку виявило складність й багатоаспектність феномена «професійна етика», що спричинило появу різноманітних підходів до його аналізу та визначило необхідність усвідомлення того, що процеси формування професійної етики фахівця в умовах закладів вищої освіти вимагають системного, цілісного, інтегративного, комплексного, компетентнісного підходу до вивчення з урахуванням факторів, що впливають на цей процес.

На нашу думку структурно-змістовна характеристика професійної етики фахівця економічного профілю представляє собою сукупність компонентів: етико-освітнього, культурно-етичного, методичного, компетентнісного та діагностичного.

1. Цільовий компонент.

Мета - формування професійної етики фахівця економічного профілю в умовах ЗВО.

Завдання: 1. Дослідити теоретичні та практичні передумови формування професійної етики фахівця економічного профілю.

2. Виявити чинники, що впливають на формування професійної етики фахівця (економічного профілю в умовах ЗВО).

3. Розробити та створити педагогічні умови формування професійної етики фахівця.

4. Визначити узагальнені критерії та показники результатів формування професійної етики фахівця економічного профілю в умовах ЗВО.

Принципи: доступності, системності, цілісності, активізації, професійно-етичної спрямованості.

Функції: розвиваюча, навчальна, виховна, пізнавальна, комунікативна, орієнтаційна, адаптаційна, систематизаційна, інформаційна, інтеграційна.

Фактори, що впливають на формування професійної етики фахівця економічного профілю в умовах ЗВО: *об'єктивні*: соціально-економічні; соціально – правові ін.; *суб'єктивні*: педагогічні; організаційні ін.

2. Змістовний компонент.

Інваріантний компонент: культурологія; психологія; педагогіка; філософія; бухгалтерський облік (загальна теорія); фінансовий облік; аудит; податки і оподаткування тощо.

Варіативний компонент: етичні норми спілкування; універсальні етичні та психологічні норми поведінки; етичні принципи фахівця економічного профілю.

Позаучбова діяльність: ознайомча практика; виробнича практика; аудиторська практика; переддипломна практика; науково-практичні конференції; економічні форуми; олімпіади економічного профілю тощо.

3. Компонента професійної етики

Етико-освітній компонент: обробка наукової інформації; відбір засобів навчання; вибір форм навчання тощо.

Культурно-етичний компонент: культурологічна грамотність; культура поведінки; культура спілкування та інші.

Методичний компонент: вербальні методи; практичні методи; активні методи; наочні методи.

Компетентнісний компонент: відповідність навчальної діяльності студентів змісту майбутньої професії з урахуванням індивідуальних здібностей; відповідність освіти професійно-значущих особливостей фахівця економічного профілю.

4. Діагностичний компонент: оцінка та опис отриманих результатів щодо формуванню професійної етики фахівця економічного профілю

Педагогічні умови. Система дидактичних засобів: організація виконання складніших навчально-практичних завдань; цілеспрямована активізація підготовки в умовах закладу вищої освіти; актуалізація пізнавальної самостійності студентів.

Метою етико-освітнього компоненту є розвиток майбутнього фахівця ціннісно-змістовними засобами, оволодіння ним системою знань, що дають уявлення про компоненти професійної етики, способах обґрунтування моральних фактів поведінки фахівців економічного профілю, застосування їх в дослідженні економічної діяльності. Метою компетентнісного компонента є розвиток у майбутнього фахівця економічного профілю системи професійно значущих знань, умінь та навичок, компетенцій. Культурно-етичний компонент в процесі навчання формує інтелектуальні та морально-етичні якості особистості, характерні для професійної діяльності. Методичний компонент моделі освіти майбутнього фахівця економічного профілю виступає як засіб реалізації описаних вище культурно-етичного,

етико-освітнього та компетентнісного компонентів. Діагностичний компонент є «контрольним» в моделі та має на меті оцінити отримані результати щодо формування професійної етики фахівця та проаналізувати їх з точки зору актуальності та затребуваності.

Список використаних джерел:

1. Москаленко А.М. Теоретичні основи професійної етики управлінців навчальних закладів. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Педагогіка, психологія, філософія. 2014. Вип. 199(1). С. 235-243.

2. Професійна етика вищої освіти : навчальний посібник для осіб. / А.П. Алексеєнко, К.І. Карпенко, Л.О. Гончаренко, В.В. Дейнека. Харків: ХНМУ, 2015. 77 с.